

Lausunto Oikeuspalveluviraston ehdotuksesta organisaatorakenteen ja toimipaikkaverkoston muuttamiseksi

303/03.00.00/2026

KH 08.06.2026

Valmistelija

Kaupunginjohtaja Jari Kesäniemi, puh. 050 564 0001, jari.kesaniemi@forssa.fi, hallintojohtaja Hanna Saarni, puh. 040 573 6133, hanna.saarni@forssa.fi

Oikeusministeriö pyytää lausuntoa oikeuspalveluviraston ehdotuksesta organisaatorakenteen ja toimipaikkaverkoston muuttamiseksi.

Oikeuspalveluvirasto on toimittanut 27.2.2026 oikeusministeriölle ehdotuksen viraston toimistorakenteen ja toimipaikkaverkoston uudistamiseksi. Toimisto- ja toimipaikkaverkoston kehittämistä koskevia jatkotoimenpiteitä arvioidaan oikeusministeriössä lausuntokierroksen jälkeen.

Oikeuspalveluvirastosta annettu laki muuttuu 1.1.2027 lukien siten, että talous- ja velkaneuvontapalvelut erotetaan oikeusaputoimistoista omiksi toimistoikseen. Voimassa olevan lain mukaan talous- ja velkaneuvontapalvelut annetaan oikeusaputoimistoista. Oikeuspalveluviraston ehdotus sisältää ehdotuksen talous- ja velkaneuvontatoimistojen määrästä, nimistä ja alueista, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Oikeuspalveluvirasto on lisäksi ehdottanut toimisto- ja toimipaikkaverkostoon liittyviä muutoksia, jotka eivät ole riippuvaisia edellä mainitusta talous- ja velkaneuvontaa koskevasta muutoksesta. Näiden muutosten taustalla on virastolle osoitetut valtion tuottavuustavoitteet sekä valtionhallinnossa meneillään oleva valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistus 2030.

Tausta

Toimistorakennetta koskeva ehdotus

Oikeuspalveluvirastossa on 22 oikeusaputoimistoa ja 22 edunvalvontatoimistoa. Toimistot ovat hallinnollisia yksiköitä, joilla voi olla yksi tai useampi toimipaikka. Oikeusaputoimistoista annetaan sekä oikeusavun että talous- ja velkaneuvonnan palveluita. Edunvalvontatoimistoista annetaan yleisen edunvalvonnan palveluita.

Oikeuspalveluviraston oikeusministeriölle toimittaman ehdotuksen mukaan Manner-Suomessa olisi jatkossa 9 oikeusaputoimistoa, 5 edunvalvontatoimistoa ja 5 talous- ja velkaneuvontatoimistoa.

Yleinen edunvalvonta järjestettäisiin Etelä-Suomen, Itä-Suomen, Länsi-Suomen, Sisä-Suomen ja Pohjois-Suomen edunvalvontatoimistossa sekä talous- ja velkaneuvonta Etelä-Suomen, Itä-Suomen, Länsi-Suomen, Sisä-Suomen ja Pohjois-Suomen talous- ja velkaneuvontatoimistossa.

Julkinen oikeusapu järjestettäisiin Helsingin oikeusaputoimistossa sekä Eteläisen Suomen, Savo-Karjalan, Kaakkois-Suomen, Länsirannikon, Lounaisrannikon, Sisä-Suomen, Lappi-Kainuun ja Jokiseudun oikeusaputoimistossa.

Toimipaikkaverkoston koskeva ehdotus

Oikeuspalveluvirastolla on asetuksen mukaan 158 toimipaikkaa. Niistä suurimmassa osassa (98) ei ole henkilöstöä, vaan toimipaikassa käydään tarvittaessa ajanvarauksella.

Oikeuspalveluvirasto on esittänyt, että virastolla olisi jatkossa 38 toimipaikkaa, joissa tarjotaan Oikeuspalveluviraston palveluita: Espoo, Helsinki, Hämeenlinna, Iisalmi, Inari, Joensuu, Jyväskylä, Järvenpää, Kajaani, Kemi, Kittilä, Kokkola, Kotka, Kouvola, Kuhmo, Kuopio, Kuusamo, Lahti, Lappeenranta, Lieksa, Maarianhamina, Mikkeli, Oulu, Pori, Porvoo, Raahe, Raasepori, Rauma, Rovaniemi, Salo, Savonlinna, Seinäjoki, Tampere, Turku, Vaasa, Vantaa, Varkaus ja Ylivieska.

Esittelijä

Vs. kaupunginjohtaja Timo Finning

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa asiaan seuraavan lausunnon:

Forssan oikeusaputoimiston säilyttäminen on välttämätöntä seutukunnan asukkaiden oikeusturvan, palvelujen saavutettavuuden ja alueellisen yhdenvertaisuuden toteutumiseksi.

Forssan seudulla väestörakenne, pitkät välimatkat sekä julkisen liikenteen rajallisuus korostavat lähipalvelun merkitystä erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville ryhmille, kuten ikääntyneille, pienituloisille, työttömille, matalan koulutustaustan omaaville sekä henkilöille, joilla ei ole mahdollisuuksia asioida digitaalisissa palveluissa. Forssan väestörakenne huomioiden tällaisessa asemassa olevia asukkaita on Forssassa keskimääräistä enemmän.

Lähipalvelun poistaminen lisäisi asiointimatkoja merkittävästi ja heikentäisi palvelujen saavutettavuutta. Käytännössä tämä voisi johtaa siihen, että osa asiakkaista jättäisi oikeusapua hakematta kokonaan, mikä vaarantaisi heidän oikeusturvansa toteutumisen ja samalla rapauttaisi oikeusvaltion rakenteita.

Forssan oikeusaputoimisto palvelee laajaa seutukuntaa, eikä korvaavia palveluja ole alueella riittävästi. Sähköiset palvelut eivät kykene korvaamaan henkilökohtaista oikeudellista neuvontaa kaikissa tilanteissa, erityisesti monimutkaisissa tai herkissä oikeudellisissa asioissa.

Palvelujen keskittäminen suuriin kaupunkeihin on ristiriidassa

alueellisen yhdenvertaisuuden tavoitteiden kanssa ja heikentää maaseutu- ja seutukaupunkialueiden elinvoimaa ja asukkaiden arjen sujuvuutta.

Forssan kaupunki katsoo, että oikeusapupalvelujen tulee säilyä lähipalveluna, jotta voidaan varmistaa:

- yhdenvertainen pääsy oikeusapuun
- oikeusturvan toteutuminen käytännössä, ei vain muodollisesti
- palvelujen saavutettavuus kaikille väestöryhmille
- alueellinen elinvoima ja palvelurakenteen tasapaino

Edellä esitetyin perustein Forssan oikeusaputoimiston toiminnan jatkaminen nykyisellä sijainnillaan on välttämätöntä ja perusteltua.

Mikäli toimipiste kuitenkin päätetään lakkauttaa, Forssan kaupunginhallitus esittää, että haitallisten vaikutusten minimoimiseksi paikkakunnalla järjestetään kuitenkin säännöllisesti lähivastaanottopäiviä. Kaupunki on valmis tekemään asiassa yhteistyötä esimerkiksi neuvottelutilan järjestämiseksi.

Päätös